

Brzojavne i zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 21. julija. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Neprijatelj je opet izašao u boj južno željeznice, koja vodi iz Holma preko Lublina u Ivangorod. Usprikos njegovog tvrdokornog otpora uaspjelo je savezničkim silama, da ga probiju na više mjesta. Kod Rožane prokrioči si je Arzev zbor put u neprijateljske crte u savezu sa njemačkim bataljunima. Jugozapadno od Biskupice bili su Rusi u noći po Nijemcima prisiljeni na umzak. Između Bistrice i Visle našla je vojska nadvojvode Josipa Ferdinanda na jak otpor. Sa obje strane Borzhova otele su naše čete u ljutoj borbi na šake sibirskim pukovnijama njihove žilavo branjene pozicije. Kod ove se vojske zarobilo 30 časnika i 6000 momaka, te zaplijenilo 9 strojnih puški. Između Visle i Pilice nastavilo se proganjanje. Njemački su domobranci probili sjeveroistočno od Zvolena prednje pozicije mosne utvrde Ivangorod. Za priključene pozicije bile se još boj. U istočnoj su Galiciji zametnuli se ponovno kod Sokala žestoki bojevi. Na Zloti Lipi i na Dnjestru položaj je nemirojen.

Talijansko bojište.

U Goričkoj nastepili su i jučer Talijani svoju sveopću navalu. Na okraku visoravni Doberdoba i na goričkoj mosnoj utvrdi bio se cijeli dan žestok boj. Na večer uspjelo je neprijatelju, da zauzme goru sv. Mihovila istočno od Zdravčine. Danas rano osvojio je generalni major Boog opet ovu uzvisinu sa četama, koje se držalo u pričuvi. Jugooistočno od Zdravčine držale su se

naše čete velikom žilavošću. Uzbočna je navala sa ruševina na uzvisini istočno od Zagrada napokon bacila Talijane i ovdje natrag, koji su bijezali uz velike gubitke u zaštitne prostore. Kako su naše čete čvrsto održale u svojim rukama sav okrakaj visoravni na jugozapadu te odbili krvavo sve navale na goričku mosnu utvrd, ostala su napreznaja Talijana, koja su platili golemim žrtvama, opet bez uspjeha. Na ostaloj primorskoj fronti vlada priličan mir. Na koruškoj granici nije se dogodilo ništa bitna. Istočno od Schluderbacha navalile tri talijanska bataljuna na Monte Piano. Odbijeni su, te su bijezali i izgubili dvije trećine momčadi.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, v. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 21. julija (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

U istočnom smo dijelu Argona zauzeli na juriš nadalje više francuskih okopka te zarobili 5 časnika i 365 momaka. U Voegatama bile su, u okolici Münstera tvrdokorne borbe.

Francuske su navale suzbijene. Neprijatelj, koji je provalio na pojeđinim mjestima u naše pozicije, izbačen je u ljutoj borbi iz bliza. Neprijateljski su letoci bacili bombe na Colmar, koje su usmratile jednog civilistu i ranili jednu ženu.

Istočno bojište.

Istočno od Popeljanja i Kuršanija uzmiču Rusi izpred prodiranja njemačkih četa. Zapadno od Savla osvojili smo na juriš zadnji neprijateljski okop. Progon se nastavlja u istočnom pravcu. Na Dubisi probite su istočno od Ro-

zjenja ruske linije. I ovdje uzmiče neprijatelj. Južno od ceste Mariampol-Kovno osvojili smo tri zastopce nalazeće se ruske pozicije. Istotako imala je potpuni uspjeh navala na još dosada održane neprijateljske pozicije sjeverno od Novogoroda. Rusi su se povukli pustišvi 2000 zarobljenika. Na Narrevi zauzeta je jaka utvrda Rožanske prednje pozicije, te zarobljeno 560 momaka. Neprijatelj kuša, da se tvrdokorno opre na ovoj rijeci. Njihovi su očajni protuspadbi ostali bezuspješni. Rusi su pretrpjeli teške gubitke te izgubili 1000 zarobljenika. Prisiljeni našim pritiskom sa svih strana, započeli su Rusi napuštati svoje utvrde zapadno od Grojeca te uzmičati u istočnom pravcu. Naše čete slijede uz njih. U progonoj dostigle su njemačke čete jučer promaknenu mosnu utvrd južno od Ivangoroda. Smjesta poduzetom navalom zaposjednulo se neprijateljske linije kod Vladislavova. Za priključene pozicije traje boj.

Jugoistočno bojište.

Između gornje Visle i Buga izašao je neprijatelj ponovno u boj sa vojskama Mackensena. Uz sav tvrdokorni otpor neprijatelja provalle su ipak austro-ugarske čete kod Skrimieca i Niedrzvice male (jugozapadno Lublina) i njemačke čete jugoistočno od Piasjki i sjeveroistočno od Krasnostava u neprijateljske pozicije. Navalna napreduje.

Vrhovna vojna uprava.

Izmišljena buna rumunjske pukovnije.

Beč, 21. julija. (D. u.) Javljuju se ratnog novinarskog stana:

List „Romania“, koja izlazi u Bukareštu, javlja je 6. julija, da se je austro-ugarska pukovnika, koju sačinjavaju Rumunji, na talijanskom tlu pobunila, da je izjavila, da se ne će boriti. List dodaje, da se je pukovnika već borila u Galiciji i ubila neke čete i da je bjezala sa fronte. Ova je vijest izmišljena od prve do zadnje

riječi te je bez svakog temelja. Na fronti proti Italiji nema uopće rumunjskih pukovnika, a o prvom slučaju, koji se je tobože zbio u Galiciji, čuo je dopisnik rumunjskog lista valjda o kojoj ruskoj pukovnij. U našoj se vojsci nije nikad desilo ništa slična.

Rusija pozivlje 1896. godište.

Petrograd, 21. julija. (D. u.) Polag „Riječi“ zaključio je ministarsko vijeće, da tijekom 1915. pozove na smotru godište 1896., koje bi moralo nastupiti vojniku službu tekur 1917. — Polag vijesti „Ruskoga Slova“, bio je pozvan sav narodni ustanak u Varšavi i ruskoj Poljskoj pod oružje.

Bugarska spremna na svaku eventualnost.

Zenova, 21. julija. Radoslavov je izjavio dopisniku „Tempa“, da mora Bugarska točno znati prije nego se odlazi za rat, što će joj isti donijeti. Za sada se dogovori nastavljuju sa trojnim sporazumom i Turskom u pogledu željeznica u Traciji. Vojska je opet pripravna i Bugarska je spremna na svaku mogućnost.

Grčko-srpski ugovor.

Paris, 21. julija. Srpski dopisni ured javlja službeno: Od bugarskog lista „Balkanska Posta“ objavljena vijest, prema kojoj je Grčka okazala ugovor sa Srbijom i da je ovu stvar srpski poslanik u Bukareštu priopćio rumunjskom ministarskom predsjedniku, opunovlašćen je srpski dopisni ured, da ovu stvar kategorički demantira kao posve krivo. Isto je tako neutemeljena vijest novina, da autentični ugovor sastoji ukupno od 18 članaka.

Mijenje generala Perrot-a.

Paris, 1. julija. U „Eclairu“ objavlja general Perrot članak, kojega je predložio ruskom poslaniku. Raspravio o bici u Poljskoj, te se protivira raspravni mnenju, da će Nijemci započeti ofenzivu od sjeverozapadne poljske fronte. On je mnenja, da mirovanje Mackensenov vojske znači, da si sugradi strateški željeznice za dovoz četa. Kada bi bile njemačke i austrijske čete dalje napredovale od Lublina ili Cholma, onda bi se previse odaljale od točke za dopremanje četa. Tako sjajan vojskovođa kao Mackensen, uzeo je u račun sve poteškoće. Radi toga izgleda, da Mackensen gradi željeznice, za to će trebati oko 40 dana. Izgleda, da mu je već u tome prilično uspjelo, te se može očekivati, da će u bližnjim danima započeti opća navala Nijemaca. Ako budu Rusi poraženi, onda će ruska vojska doći u ozbiljni i teški položaj. S toga je skrajnje vrijeme, da ruska vojna uprava čim prije nadje rješenje iz ovog položaja.

„Kako je negda bilo u Istri“.

(Nastavak.)

Napoleon potučen u Rusiji 1812.

Ali i njemu zapade zvijezda sreće. God. 1812. provali 1/2 milijuna vojske u Rusku. Kod Borodina sraze se Rusi i Francuzi. Bojno polje pokrje 70.000 što mrtvih, što ranjenih. Rusi se povuku natrag, a Napoleon za njima. 14. IX. udje u glavni grad Moskva. Rusi su si sami palili gradove i pustošili zemlju, samo da Napoleon nema da sklene pred zimom svoju vojsku. Rusi zapale i svoju svetu Moskvu u htejdose se upristaviti u boj s Napoleonom, već ga zaduravaju u Ruskoj, dok ne odule snijeg i led i glad. Dne 19. IX. odlisne se Napoleon na umzak, ali mu cijela vojska izgibe od zime i glada, a ono što ostade, dođe u Pariz, gdje, jedneno u ženska odijela i u slamu, noseći na licima znakove smri.

Oslobođenje Istre od Francuza 1813.

Nugent (Nizan) i Lazaric.

Sad se cijela Evropa dignu na silnika. God. 1813. lijevala se krv na svim stranama Evrope.

Austrijski dgenera Nizan spusti se iz Hrvatske na Rijeku i potjera ođane Francuze, koji umzaknu do Lipe. Nizanci se utabiriziraju između Rijeke i Veprina. Francuzi pumaše uđariti na nj sa dviju strana: sa kraza hrvatskoga i iz Istre.

Francuska posada u Rovinju dobi zapovjed, da krene prema Učki, da se kod

Vranje združi sa francuskim četama iz Kopra i Buzeta i prevali Učku.

Nizan utvrdi Veprinac providjev ga sa baterijom topova, dočim je pod Lovranom stajalo englesko brodograd, da mu vojsku opskrbljuje hranom. Nizan dopusti svome kapetanu Lazaricu, da prevale Učku i zadrž Francuze. Sa 47 pešaka i 6 husara spusti se 2. IX. u Vranju, nagovori one ljude, Boljunce, Lupoglavce, neka se dignu na obranu svoga cara Franje I. Sa seljcima podje drugoga dne prema Pazinu. U putem mu se pridruži mnogo seljaka. O podne biježali u Cerovlju. Istoga dne dospje Francuzi pod dgeneralom 6. krumpanju u Pazin (iz Rovinja). Imali su 16. kompantija vojnika od kojih bijahu dvije Hrvata. Francuzi zaposjednu brda oko Pazina, a časnici udju u grad Pazin. Na okuci ceste, -- da Francuzi mogu vidjeti, -- činio je Lazaric po više puta preteći svojih 6 husara, a na bježalje postavši svoje pejsake. Francuzi gledahu s dalekozorom to kretanje i mišljahu, da je ono predražza dgenerala Nizana.

Bitka kod Lindara i Staroga Pazina.

Drugi dan zavzone zvonu sa okolnih crkvi i pozivahu ljude neka se dignu proti Francuzima. Lazaric se poče kretati proti Pazinu, a Francuzi mu podju iz Pazina u susret. Kad je predražza francuska došla pod Lindar, ustaše stanu pacati iz šuma na nj. Spring, bojeći se da ga Lazaric ne okopli pod Lindarom, izda zapovjed za umzak prema Rovinju. Ali kad Francuzi dođuju nad pazinsku Jamu, vide siliesji ustaša na brdu Staroga Pa-

zina, pa pobjegnu na cestu beramsku, namjeravajući onom dolinom preko Trživa u Motovun, ali jedan i drugi brijeg uzduž doline prisu se ustašama. Francuzi se predadu La-ariću. Kad malo iza toga stignu vozovi s ratnom municijom iz Pazina nad Jamu (Foiba), zapljene ju ustaše, a bombe prevale u jamu. God. 1816. bijahu izvadjene i danas su još na spomeniku pred Franjevačkom crkvom u Pazinu i svjedoče svjetlu, kako su se Istrani junacki ponesli.

Dočuv francuska narodna straža od 500 ljudi iz Kopra i onda iz Buzeta za poraz Francuza u Pazinu, ne podju proti Nizana preko Učke, već se prva vrati. a druga razidje. Lazaric dobi od Cara vojnički red „Marieje Terезije“ i naslov „Barun Lindarski“. I onima, koji su u ustanku prvi bili, podijeli car Franjo I. vidljive znakove priznanja (žlatne medalje).

Postavši Lazaric majorom sakupi bataljun dobrovoljaca -- a bilo mu to lako jer su Istrani, oduševljeni za cara Franju I., hrlili sami pod njegove zastave -- i poveče svoju vojsku pred Kopar i zauzme ga. Onda se uputi prema Trstu, kamo bježe došao i Nizan. Istrani zauzeše utvrdu Sv. Vida. Premda su se i Francuzi hrabro držali, ipak se 30. X. moradoše naoj vojsci predati.

Boj kod Lipskoga 19. X. 1813.

Bečki kongres 1815.

Medjutim se je bio glavni boj pred Lipskim 19. X. 1813. između Napoleona s jedne strane i Caru austrijskoga i rus-

koga, te kralja pruskoga s druge strane. Napoleon bude savim potučen. Rat je trajao još god. 1814. i svrši se mirom u Parizu. Evropski vladari sastanu se na kongres (skupštinu) u Beču 1815., da urede opet evropske države. Austrija zaustade opet Lombardiju, Metlačku i Ilirske pokrajine.

Istra razdijeljena u dva kotara.

Vlada razdijeli sada Istru u dva okružja: u riječki i tršćansko. Pod prvo spadaše grad Rijeku (gdje stolovaše i kapetan) s okolikom, kotari Labinj, Pazin, Belaj, Lovran, Kastav, Volosko, Podgrad, otoci Cres, Krk i Lošnj. Pod okružje Trst spadaše ostala Istra.

Svako okružje se je dijelilo u Kotare (kolarske komesarjate); kolarskome komesaru bijahu podložne općine. Općinama upravljahu načelnici sa dva delegata; njima bijaše dodjeljen blagajnik i kancelista. Općinske vijeću, koje se sastajalo na godinu dva puta, predsjedaje k. kr. komesar.

Primorje.

Sč. vnenuta dva okružja i ono u Gorici sačinjavaju pokrajnju Primorje, a njom vladaje č. kr. vlada u Trstu.

God. 1822. prestane okružje Riječko. Od kotara Labinj, Belaj, Pazin, Podgrad, Kastav, Volosko, Lovran, i kvarnerskih otoka sastavi se novo okružje Pazin.

Godine 1815. budu združena okružja Trst (bez grada Trsta i teritorija) i okružje Pazin u jedino okružje Istarsko sa sjedištem u Pazinu (od 1860.).

(Konač siljed.)

Mobiliziranje naroda.

London, 21. julija. „Times“ donosa članak, u kojem se tuži, da rekrutiranje slabo napreduje. Glavni su uzrok poslodavci, koji ne će da otpuste svoje radnike. Vlada će morati uvesti narodnu mobilizaciju. „Times“ veći dalje, da engleska vlada doprinosi veće žrtve, negoli Njemačka. Prvi je uzrok taj, što se dobrovoljcima daje previska plaća, drugo pretjerane potpore, što ih dobivaju obitelji vojnika, a treći je uzrok, što engleska dozvoljava da trgovci, licitari i drugi previse iskorišćuju priliku. Članak zaključuje, da je radi toga potrebna industrijalna mobilizacija.

„Lusitanija“ i Engleska blokada.

London, 20. julija. (D. u.) Kako javlja Reuter iz Vasingtona, molba je njemačkog poslanika grofa Bernstorfa na Savezne države, da bi ove u Engleskoj posredovale obzirom na vođenje rata na moru, primljena jako hladno. Državni tajnik, Lansing, vidi u tome pokušaj, da se pitanje „Lusitanije“ nekako baci u pozadinu i da se pobudi utisak, da je ovaj čin ludosti manjeg značenja nego metoda engleske blokade. Iz vijesti službenih izvora izgleda, da se predsjednik Wilson ne će za tu stvar zauzeti. Ako ima Njemačka učiniti formalne predloge Engleskoj, to će predsjednik dostaviti, inače ne će on ništa učiniti.

Gibanje engleskih radnika.

Cardiff, 21. julija. (D. u.) U sjednici odlasnik radnika rudokopa bili su primljeni velikom većinom prijedozni eksekutivnog odbora tičući se uvjeta postavljenih od strane radnika.

Nemiri u Newyorku.

New y o r k, 21. julija. (D. u.) Izmedju buntovnih radnika Standard-Oil-Company doslo je do prvih nemira. Na redarstvo se bacalo kamenjem. Izmenilo se nekoliko hitaca, ali ipak nije nikto ranjen. Masinisti tvornica oružja i municije u Bridgeportu nijesu zapustili radnju, glasa se, da je bio odobren zahtjev radnika.

O položaju na Balkanu.

Bečka „Information“ piše: Iz Budimpešte, Berlina, Frankfurta i Monakova se šire najsenzacionalni izvjestaji o bližnjim događajima na Balkanu. Dočim su izvjestaji austro-ugarski optimistički, njemački su pesimistički. Dobro je, da svim ovim vijestima, bile one vesele ili neugodne, dodamo veliki ili mali upitnik, kojim treba popratiti svaku vijest iz orijenta. Što dodje iz Balkana, može biti istinito, jer se na ovom vručem tlu mogu dogoditi stvari, koje iznenadjuju, ali sve, što odane dolazi, može se isto tako iskazati, kao prasta izmisliotina. U orijentu 2 x 2 nije uvijek jednako 4. Jedina na poljovjerska vijest, koju se može zabilježiti, je ta, da namjeravaju na atenskom dvoru obzirom na kraljevo zdravstveno stanje odgoditi parlament od augusta. Nu i to je samo glasina, koja ipak nije nemoguća i bez vjerojatnosti.

Opkoljenje Rusa.

Borba proti Rusinji presla je u novu fazu. Panza, koja je sljedila bitkama kod Krasnika, bila je vrlo kratka, te je jaka sila pomakla velike mase vojništva opet u akciju. Velika fronta polukruga, koja se je postavila na crtu Varsava-Ivangorod-Lublin, sve se više suzjuje. Iza osvojenja Lublina i postignuća kuta na Bugu, nastavlja se ofenziva. Desno krilo napredovalo je nešto brže, negoli onaj dio preko Krasnika. To je bilo uzrokom, da su Rusi doveli ovamo iz Lublina jake čete. Gođedog je bilo prošli četa, sve se vozilo u Lublin i onda bez obzira na svezu prenašalo se ih na cestu prema Krasniku. Čete nadvojvode Josipa Ferdinanda, koje su morale ovdje probiti, nisu mogle za priprečiti, da se uzdrži visine kod Urzodovke. Nu tu je i imala svoj konac ruska ofenziva. Sva nastojanja Rusa, da iskoriste lokalni uspjeh izjavivši se su na jakog otpora austrijskih četa. Dok su se Rusi pripravljali da poduzmu važni korak, pripravilo im se novi poraz. Istodobno sa navalom Hindenburgovom, navalilo se i na Visli, Vjerpriži i Bugu. Tako smo doživjeli veliku poljsku bitku. Ova je još u potpunom toku, te je položaj naših četa povoljan. Naše su čete tada zauzele poziciju na Bistrici. Dalje istočno zauzele su njemačke čete Krasnotaj i tako su došle do važnih spojeva cesta. Ne smijemo očekivati, da će dalnje operacije brže napredovati.

vati. Rusi su sakupili svoje glavne sile južno Lublina. Da se ove nadvala trebalo će jake i tvrdokorne bitke, na mi se i tu nadamo biti dobre sreće.

Godišnjica rata — dan žrtvovanja.

Jos par dana i godina vjovaranja proći će. U Njemačkoj će taj dan proslaviti time, što će sakupljati darove u dobrovoljne svrhe. Nadajući se sabrao do 60 milijuna maraka. Zar ne bi pravo bilo, da se i mi Hrvati toga dana sjelinio svoje domovine, po kojoj takodjer vladaju bojni okršaji, time, da svaki daruje nešto onima, koji su na jugu zapustili svoju rodnju. Radi ljubavi do naših ljudi posvetimo prigodom godišnjice rata jedan dan. Naprikladnija bila bi nedjelja dne 1. augusta. Po svim hrvatskim zemljama sabirajmo taj dan za hrvatske bjegunice iz Istre. To neka bude nas dan žrtvovanja.

Francuski socijalisti — njemačkim.

Poznato je, da su se u svoje doba razvili novinski okršaji u njemačkim novinama radi proglašavanja, što su ga njemački socijalisti indirektno upravlili na francuske. Njemački su socijaliste u svom manifestu dali razumjeti vladi i narodu posljedice rata na gospodarskom polju, dočim su zapodijeli indirektno polemiku sa onima iz Francuske, koji još dosele nijesu poduzeli nikojih mjera u tom smislu u Francuskoj. Medjutim su im francuski socijalisti odvratili u njihovoj „Guerre de Sociale“, da su oni uvijek bili spremni da podupiru politiku mira. U tu da su svrhu bili pripravni — a sve za volju mira — da porade u Francuskoj, da ova prava aneksiju Elzasa i Lotaringije po Njemačkoj samo da joj se dade veći opseg autonomije.

Danas pak, kad je Francuska sva krvava i iznemogla od rata, da nek ne bude čudno, ako se bore i nastoje da se Belgija „oslobodi“ a Elzas-Lotaringija osvoji.

Značenje rudarskog štrajka u južnom Walesu.

Ministar je mornarice Curchil, a snijime i engleska vlada, u osovitoj neprilici opoznog rudarskog štrajka. U Engleskoj. Poznato je, da je Engleska vrlo bogata ugljenom: medjutim daje najbolji ugljen Wales, ugljen, koji proizvodi vrlo malo dima, radi toga je upotrebljavaju u svrhe ratno-mornaričke opskrbe. Medjutim se u najvažnije doba po Englesku i njene saveznike pobunio Wales, to ogromno skladište ugljena, koje radi svog zgodnog prometnog položaja snabdjevuje malne sve potrebe engleske mornarice, kaošto i veliki dio ratnih potreba njenih saveznika. U štrajku sudjeluje do kojih 200 hiljada radnika, koji traže poboljšanje njihovih prilika. Da je štrajk sam po sebi vrlo značajan lučmač nam raspoloženje, koje vlada u engleskim ovinama.

Londonski „Times“ zahtjeva, da vlada engleske stane na put štrajkaškom pokretu i da se ne upušta u nikakve namunjene pregovore, jer da bi to značilo anarhiju i nečasno postupanje vjode.

Francuske pak novine poručuju engleskoj vladi, da je taj pokret izdajstvo prema saveznicima i nazivju pokretashe štrajka lllvarima. Francuska treba oh 30 milijuna tona ugljena, koji biva većinom iz Engleske pokrli.

Italija je svojom posvemašnjom neprodukcijom ugljena upravo vezana uz Englesku, koja bi joj morala da pokriva njene ratne potrebe. Potraje li štrajk dulje — mogao bi on Italiju dovesti do katastrofe.

Kako su stanovnici Walesa, inače po znanu ugljenom i rudari, sindikaliste i vični štrajku, tesko da će doći prije kolovoza do izgladjenja izmedju vlade i rudara.

Štrajk je Waleskih rudara značajan dakle ne samo za Englesku nego njene saveznike, jer će se time smanjiti djelovanje njihovih mornarica.

Bjegunci iz Puljštine u Ugarskoj. Kuda su raštrkani?

Radi znanja i ravnanja mnogih ovdje u Ugarskoj a i onih, koji se nalaze na Puljštini kod svojih kuća, hoću da se odzovem pozivu: „Hrvatskog Lista“ iz Pule, br. 11, „Prebjeglicama grada Pule

i ostalih naših evakuiranih mjesta do znanja!“

Ugarska je razdijeljena u 62 komitata ili megye (medje) i Rijeku. Vlakom iz Graca prema istoku dodje se u 20. komitat ili Väs varmege; tu se većinom evakuiru iz grada Pule. (Szombathely u ovom komitatu je najveći grad.)

U 18. komitatu ili Sopron varmege u Felsöpor Espirgi jaras nalazi se Mate Rojnic, gostioničar iz Medulina, te Mate Kirac (Perusko), Skoko i Vincenca iz Premanture, Barelova nevjesta iz Pomer (Sopron);

u 21. komitatu ili Veszprém megye su: sami evakuiru iz grada Pule. (Veszprém prema sjeveru 12 km od Blatnog jezera);

u 13. komitatu ili Fejer megye u Nagy-láng: M. Zuecon, učitelj iz Lijžjana, i Petar Vojak, zidar iz Medulina.

u Aha je gosposda Mate Čalića iz Pule, u Szentistvan su: Berta Demarin i Vojak Fuma iz Medulina.

u Čoász su: oni iz Velikog Vrha kod Pule (Montegrande);

u Tarcz-u i Káloz-u su: Galežanci i Vodnjanci (Szekešfehérvár);

u 19. komitatu Tolna megye su u Dunaföldvar Blaz Demarin, mlinar iz Medulina.

u N. Dorog: žena Ivana Jeličica iz Lijžjana;

u Duna Szent György: Ivo Rojnic iz Medulina,

u Miszla: Ivan Grbin (Grbinčić) iz Lijžjana.

u Fürged: Paskval Sironić, stari Grgo Klarić, te tasi barba Mate, Marija Zuecon i žena Grge Grakalić, upravitelja iz Medulina,

u N. Sokoly (Sokol): Jure Zuecon (Nebeski), Marko Lazarčić, Tonko iz Medulina i nekoi iz Muntičia,

u Teugöd: Josip Grakalić, mesar iz Medulina,

u Felsőöire: Ivan Zuecon, predsjednik konsumnog društva, Luka Mesar iz Medulina, Vlasić, stari delegat, Pust iz Lohorike i nekoi Alturci,

u Kocsalac: kćeri općinskog delegata Jakova Kirac iz Medulina,

u Kwid: Mate Grakalić, krojač iz Lijžjana,

u Tamary su evakuiru iz grada Pule, u Nagyszeresi: Santo Trevisan, Bosne, Ivan Lazarčić (Dudin), Anton Privat, volan iz Medulina,

u Pincehegy: Anton Rajčić, amirovljeni učitelj iz Pule;

u 12. komitatu Baranya megye: Sante Jakupia iz Medulina, blizu Pečulia, gdje je kao vojnik Gjuro, brijač iz Medulina.

Ovi su naslovi točno. Istina je, da naši ljudi ne znadu točan naslov napisati, jer čuti madjarski izgovorili ih vidili kako je napisano ono, što je izgovoreno, te je razlika kao dan od noći. N. pr. Jo napo kivan (Dohar dan zelina). Madjari to tako izgovore, da čuješ: Junakpotkovan. Kada doznadem druge naslove, javiti će. Koji želi vidjeti, gdje su mu mili i drugi barem na papiru, u Pulj je dosta zemljovidnih karta, te ne stoji puno. Tu će naći svoje u blizini Blatnog jezera. Većina iz Medulina i Lijžjana je na jugoistočnoj strani istoga jezera.

Za danas vam sašjem ovo. Pisat ću vam o našem dolasku u Ugarsku i ovlješnjem zivovjanju.

Upozorjem Vas, da su ovo samo imena glavara u pojedinim mjestima, te ima u kojemoj selu do 185 ljudi, kao na pr. u Felsőöregu. Bjugmac.

Razne vijesti.

Odklivanje. Major Stanislav Turudija, hrabri zapovjednik italmskih vojnika, o kojem se je u zadnje vrijeme mnogo pisalo, odklivan je vojnikim krizem za zaslage 3. stepena sa ratnom dekoracijom.

Darovi. Na uspomenu slavne bitke kod Vise predali su, kako nam javlja c. i. k. lučički admiralat, g. Niko Mardesić i Grgo Vratović svaki po 100 kruna na korist porodica pale nomćedi c. i. k. mornarice.

Kolera. Dosele je od 20. u 26. lipnja u službeno konstalirana kolera, u: 1.) Donjoj Austriji 18 slučajeva; 2.) Gornjoj Austriji 1 slučaj; 3.) Salzburgu 2; 4.) Krajevskoj (Hadoljica) 1; 5.) Češkoj 7; 6.) Moravskoj 8; 7.) Sleskoj 10; 8.) Galičiji 146. Od 27. lipnja do 3. srpnja pomiješano od kolere 273 osobe u pomenuim pokrajinama. U Ljubljani 3. — U Ugarskoj je kolera, kao javlja c. i. k. ministarstvo, dosta rasirena. Te je umrlo od 21—27. lipnja do 150 osoba.

Dobrovoljni priinosi.
Nasa je uprava primila te će proslijediti svrsi sljedeće primore:

Priinosi za hrvatske škole u Pulji:

Radi vesele vijesti o potonuću neprijateljskog krstaša „Giuseppe Garibaldi“, sabrao je gosp. Josip Grubišić . . . . . K 57-20

(Darovase: Jovančević Dusan 6 K; Grubišić Josip 5 K; Skarić Ivan i Renko Josip svaki po 4 K; Matana Petar i Schwarz N. svaki po 3 K; po 2 K: Matana Petar II., Kojić Ivo, Matana Niko, Dabelić Ivo, Marjan Jure, Hajdić Niko, Stražičić Josip, Dikanović Divko, Čarkalo Jovan, Dabelić Niko, Mauretlić Ivo, Hedderich Albert i Gasparovito Niko; po 1 K: Hajdić Petar, Bulović Jure, Privedić Marjan, Faraguna Marica, Grubišić Milka i Župčić Marica; Kirisčić Ivo 20 h)

N. N. . . . . —80
Pavelić Josip polaze . . . . . 20—

Ukupno . . . . . K 78—
Prije iskazano . . . . . 92—

Sveukupno . . . . . K 1000—

P o p r a v a k : U broju 17. oglašeni priinosi 2 K poliče od Nikole Prosenica (ne Prosen).

Druga crvena knjiga.
(Nastavak.)

Čadornina šetnja.
Dne 20. julija saopćuje barun Macchio, da se pregovori sa ententom vode upravo groznitavim tempom, a poimence na političaj Barreras.

Osim toga da je i engleski poslanik obećao jeftini zajam od dvije milijarde franaka, nadalje ispunjenje talijanskih želja u Maloj Aziji i glede Dodekanesa, kao i obećanje, da će Engleska sprečavati svako podpiranje pokreta medju Senuisima. Njemu da se čini, da talijanska vlada hoće, da i od jedne i od druge strane pomude budu sto veće. U okolini Cadornie da se širi vijest, da se sada mora učiti u rat proti nemarkije, je je taj rat noizbjeljiv, jer bi drugovoljni odstup teritorija imao za posljedicu rat u svrhu revanše protiv izolirane Italije. Talijanski vijesti atasej u Beču prikazao je medjutim situaciju tako kao da se radi samo o jednoj vojnoj šetnji generalnoga stozera. Medjutim javlja barun Macchio istoga dana, da je upliv talijanskog generalnog stozera upravo andbosan.

Prof Goluhovsk ide u Rim.
Dne 2. maja saopćuje barun Burian barunu Macchiju, da je za sada gledom na amandemente Sonninove odustao od toga, da grofa Goluhovsk pošalje u Rim, jer treba još i to uzeti u obzir, da je nedavno bio u Rimu Hanotaux. Istoga dana umolio je barun Burian poslanika baruna Macchija, da uzdrži u tečaju pregovore i konverzacije sa talijanskom vladom.

Istoga dana javlja barun Macchio, da talijanska vlada podržava uvjerenje u javnomu mišljenju, a zaslićena obećanjem diskreacije o svojim zaključcima, kao da Austro-Ugarska ne nudja ništa ili vrlo malo.

Daljnje koncesije Burijanove.
Dne 2. maja brzojavlja barun Macchio, da je sadašnji stadij bezgledan, ako se prave samo male koncesije. Za to da treba nešto za vitalno pitanje učiniti, naime za Trst. Možda proširanje trsćanske općinske autonomije ili kakovu drugu napadnu garanciju.

Dne 4. maja brzojavlja barun Burian barunu Macchiju, da može obećati teritorijalne koncesije u području Soče, onučat jednog talijanskog sveučilista u Trstu i reviziju municipalnog statuta trsćanskoga na korist talijanskog elementa a u krajnjem slučaju, da može obećati i nas posvemašnji desintement u Albaniji, ali uz priuzdržanje, da se u Albaniji ne smije zasjesti ni jedna treća vlast. Končno 2. javljuje barun Burian, da će se u svrhu garancije, da će monarhija predati obećane teritorijalne koncesije, pomidati osnu jamstva Njemačke i njezovitih povjerenstava, koja imaju da vode razgraničenje i službeni objavu, koje će isključiti svaku sumnju.

(Nastavak sljedeć.)